

استعاره در غزلیات سعدی

خدیجه اختیاری

مریی دانشگاه پیام نور مرکز زاهدان

چکیده:

استعاره صنعتی ادبی برای به کار بردن لفظ یا عبارت به جای عبارت دیگر بر اساس شباهت بین آن دو است. استعاره اهمیت بسیاری در شعر و ادب جهان دارد به طوری که شعر را کلامی مبتنی بر استعاره و اوصاف دانسته است. بسیاری بر اساس گفته ی ارسطو استعاره را همان تشبیه می دانستند که ادات آن حذف شده باشد و این تعریف را ادیبان غربی هم مورد استفاده قرار داده اند و نویسندگان دوره اسلامی با تقسیم تشبیه به تشبیه تام و محذوف، استعاره را همان تشبیه محذوف دانسته اند که فقط مشبه به در آن ذکر می شود. بعضی دیگر از عالمان علوم بلاغت بر این اساس که دلالت استعاره عقلی است، آن را از انواع مجاز به حساب آورده اند. در غزلیات انواع استعاره از جمله مصرّحه و مکنیه به کار رفته است. در این پژوهش انواع استعاره در هفتاد غزل از سعدی مورد بررسی قرار گرفته است تا بدین وسیله بسامد استعاره در غزل های او و کیفیت آنها مورد بررسی قرار بگیرد.

واژگان کلیدی: استعاره مصرّحه، استعاره مکنیه، سعدی، نماد.